

FNs BÆREKRAFTSMÅL

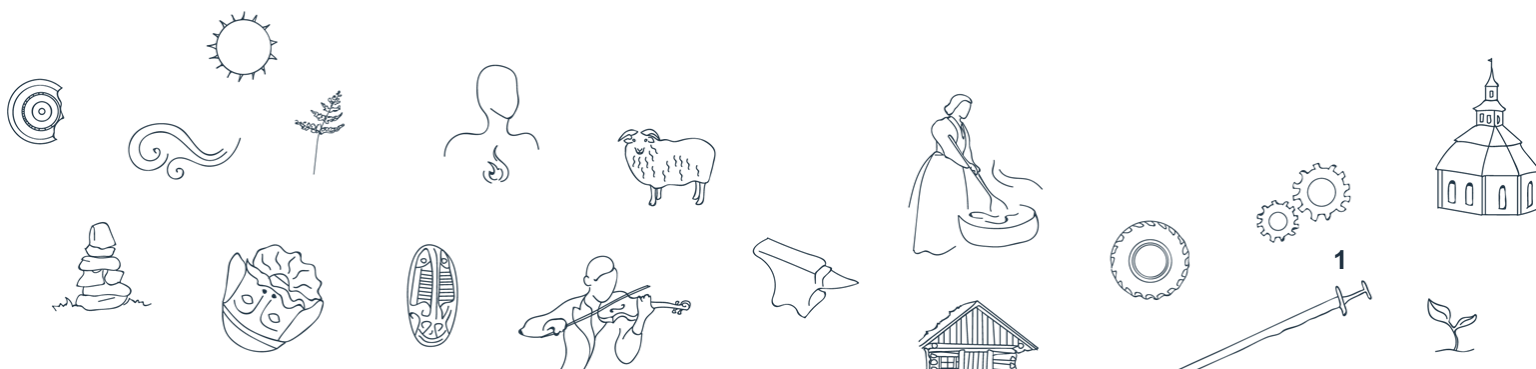
Kommunal planstrategi 2020-2023

Vedtatt av kommunestyret 25.06.2020, sak 35/20

Innhold

1. Bakgrunn	2
1.1. <i>Formålet med planstrategi</i>	2
1.2. <i>Gjeldende kommuneplan</i>	2
1.3. <i>Kommuneplanens forhold til økonomisk planlegging og plansystemet i kommunen</i>	3
1.3.1. <i>Økonomisk planlegging</i>	4
1.3.2. <i>Planhierarki og prosesskrav</i>	6
1.4. <i>Overordnede forventninger til kommunal planlegging</i>	7
1.4.1. <i>Kommunens ansvar som planmyndighet</i>	7
1.4.2. <i>Statlige forventninger</i>	7
1.4.3. <i>Regionale forventninger og regionalt samarbeid</i>	9
1.4.4. <i>Kommunereform</i>	9
2. Planstrategi	10
2.1. <i>Nasjonale og regionale forventninger til kommunal planlegging</i>	11
2.1.1. <i>Innlandsstrategien</i>	11
2.1.2. <i>FN's bærekraftsmål</i>	11
2.2. <i>Lokale utviklingstrekk og utfordringer</i>	14
Hovedutfordringer fra folkehelseoversikten	14
2.3. <i>Vurdering av planbehovet</i>	15
2.3.1. <i>Revisjonsbehov for kommuneplanen</i>	15
2.3.2. <i>Handlingsdel og økonomiplan</i>	16
2.3.3. <i>Planoppgaver</i>	17
2.3.3.1. <i>Beredskapsplaner</i>	17
2.3.3.2. <i>Planer innenfor ansvarsområdet til rådmannsstab</i>	17
2.3.3.3. <i>Planer innenfor ansvarsområdet til kommunalsjef for levekår</i>	17
2.3.3.4. <i>Planer innenfor ansvarsområdet til kommunalsjef personal og organisasjon</i> ...	18
2.3.3.5. <i>Planer innenfor ansvarsområdet til Midt-Gudbrandsdal landbrukskontor</i>	18
2.3.3.6. <i>Planer innenfor ansvarsområdet til tjenesteområde for kommunalteknikk</i>	18
2.3.3.7. <i>Planer innenfor ansvarsområdet til tjenesteområde for plan og bygning</i>	19
2.3.4. <i>Interkommunalt plansamarbeid</i>	20
3. Vedlegg	21
Administrativ planoversikt for perioden (handlingsplaner og virksomhetsplaner)	21
Styringsgruppens vurderinger av FN's bærekraftsmål	21

1. Bakgrunn

1.1. Formålet med planstrategi

Planstrategien er hjemlet i plan- og bygningslovens § 10-1:

«Kommunestyret skal minst én gang hver valgperiode, og senest innen et år etter konstituering utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.»

Formålet med planstrategien er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å oppnå ønsket utvikling i kommunen. Planstrategien skal vise de viktigste utviklingstrekkene og utfordringene i kommunen som samfunn og organisasjon.

Planlegging skal bygge på en realistisk vurdering av forventet utvikling og tilgjengelige ressurser. Det skal være god sammenheng i plansystemet, herunder sammenheng til økonomiplan og årsbudsjett. Kommunen sitt daglige arbeid, tiltak og utvikling av Sør-Fron-samfunnet skal kunne forankres i de overordnede samfunnsmålene i kommuneplanen.

1.2. Gjeldende kommuneplan

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Planen består av en samfunnsdel og en arealdel med tilhørende bestemmelser som er juridisk bindende for arealbruken. Planperioden er 12 år, men perspektivet og konsekvensene er lenger.

Kommuneplanens samfunnsdel tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen legger føringer for utformingen av kommuneplanens arealdel. Arealdelen konkretiserer arealbruk og forvaltning naturressursene i et langsiktig perspektiv.

Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2025 ble vedtatt av kommunestyret 17.06.14. Det er pekt på seks satsningsområder i samfunnsdelen:

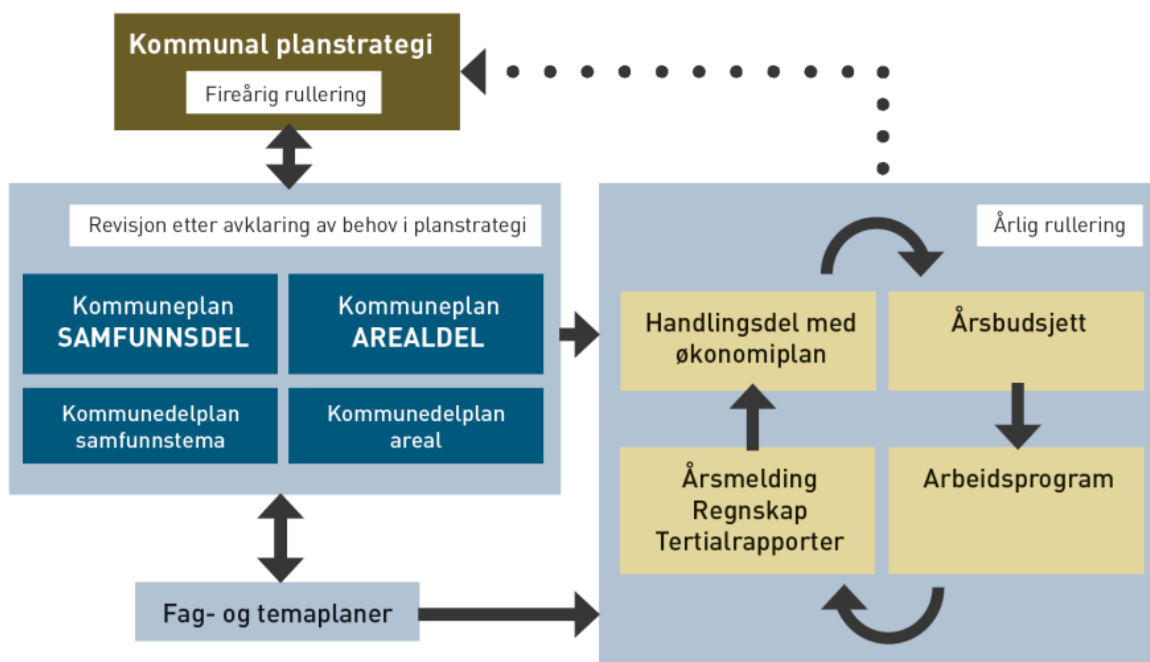
- Folkehelse og oppvekst
- Næringsutvikling, reise-, friluft- og hytteliv
- Tettsted, bolig og bolyst
- Landbruk
- Samfunnsikkerhet og beredskap
- Skole, barnehage og oppvekst

Kommuneplanens arealdel 2014-2025 ble vedtatt av kommunestyret 09.02.2016

1.3. Kommuneplanens forhold til økonomisk planlegging og plansystemet i kommunen

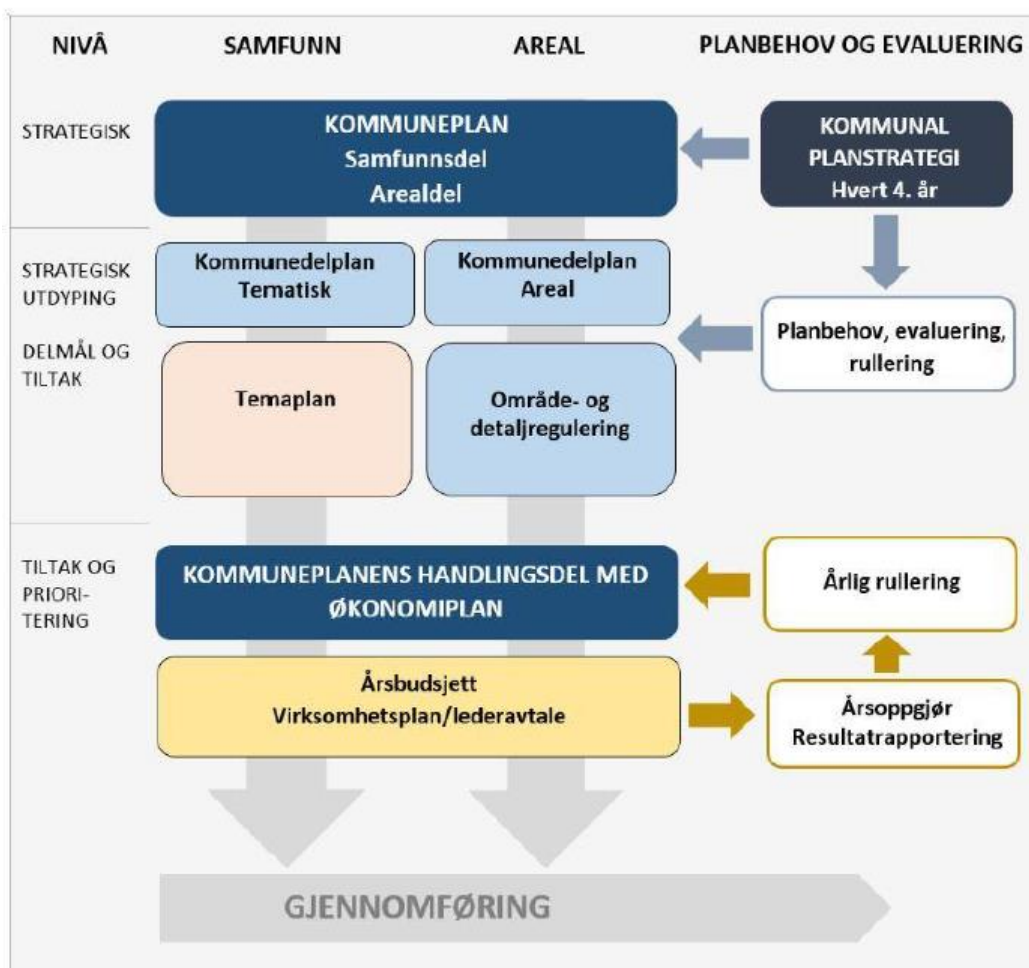
Kommunens plansystem skal gi forutsigbarhet og ryddighet mht. prosess, medvirkning, politisk involvering mm. for planene som skal utarbeides og rulleres. Det kommunale plansystemet med «årshjulet» og «fireårshjulet» er illustrert under. Kommunal planstrategi, kommuneplan og kommuneplanens handlingsdel med økonomiplanen utgjør ryggraden i plansystemet.

Figur: Årshjul og fireårshjul i det kommunale plansystemet.

En utvidet variant av «årshjul» og «fireårshjul» kan også vises som under. Den viser rulleringsintervallene i sammenheng med planhierarkiet, som blir omtalt i kapittel 1.3.2.

Figur: Alternativt årshjul og fireårshjul i det kommunale plansystemet, med kobling til kommunens planhierarki.

1.3.1. Økonomisk planlegging

Kommunens handlingsrom er sjelden stort nok til å oppfylle alle ønsker politikere og innbyggere har til tjenestetilbudet. I årene fremover er det forventning om økte krav til kommunens tjenestetilbud.

Ytterligere press på kommunens økonomi kan føre til økt spenningsforhold mellom økonomisk planlegging og den overordnede samfunnsplanleggingen. Sentralt i samfunnsplanleggingen er kommuneplanens handlingsdel. Handlingsdelen angir hvordan kommuneplanen skal følges opp i fireårsperioden, og revideres årlig, gjerne samtidig med utarbeidelse av budsjett og økonomiplan.

Sør-Fron kommune ønsker å få en tydeligere kobling mellom kommuneplan og økonomiplan i årene som kommer. Samfunnsdelens innsatsområder og målsetninger må derfor konkretiseres mest mulig i tydelig målbare mål og tiltak i handlingsdelen og tas inn budsjettarbeidet.

Handlingsdelen skal gi grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver, og konkretiserer disse tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.

Innholdsmessig skal handlingsdelen ifølge nasjonale føringer omfatte mer enn kun økonomiske betenkninger/konsekvenser, og kan f.eks. prioritere både økonomiske, menneskelige og fysiske ressurser.

Økonomiplanen på sin side omfatter hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Økonomiplanen har få konkrete krav til innhold bortsett fra økonomisk planlegging.

Handlingsdelen som del av kommunens strategiske samfunnsplanlegging vil dermed ha et bredere nedslagsfelt og kunne omfatte hele samfunnet og kommuneorganisasjonen, mens økonomiplanen vil ta utgangspunkt i økonomiske prioriteringer og konsekvenser for kommunens virksomhet.

Kjernen i kommuneplanens handlingsdel er å vise hvordan samfunnsdelens satsingsområder og hovedmål følges opp. Alternativt kan økonomiplanen vise hvordan kommuneplanens samfunnsdel følges opp, så fyller den også kravet til å utgjøre kommuneplanens handlingsdel. Ved en sammenkobling av handlingsdel og økonomiplan, bør kommunen være bevisst det ulike fokuset, og også oppfylle handlingsdelens bredere prioriteringer.

Sør-Fron kommune har i alle år brukt økonomiplanen som handlingsdelen til kommuneplanen, men uten de gode koblingene direkte til kommuneplanen. Etter at samfunnsdelen ble vedtatt i 2014, har det gradvis blitt bedre koblinger mellom kommuneplan og økonomiplan, men samfunnsdelen har mange og store mål – nærmest altomfattende – som kan være vanskelig å tallfeste inn i en økonomiplan.

2) Samfunnsdelen må fylle to viktige funksjoner

Økonomiplan, som viser hvordan samfunnsdelen følges opp, kan ikke utvikles uten at samfunnsdelen fyller to viktige funksjoner;

For det første må den være forankret i det sittende kommunestyret for å være et reelt politisk styringsverktøy. Det innebærer at den må vedtas så tidlig som mulig i valgperioden, eller kommunestyret må vedtatt i planstrategien at det ikke er behov for hel eller delvis revidering.

For det andre, må den ha tydelige satsingsområder og hovedmål som gir retning, og ikke være «altomfattende». Uten relevant tydelighet koblet til kommunens utfordringer og kommunestyrets politikk mister samfunnsdelen sin politiske og styrende funksjon.

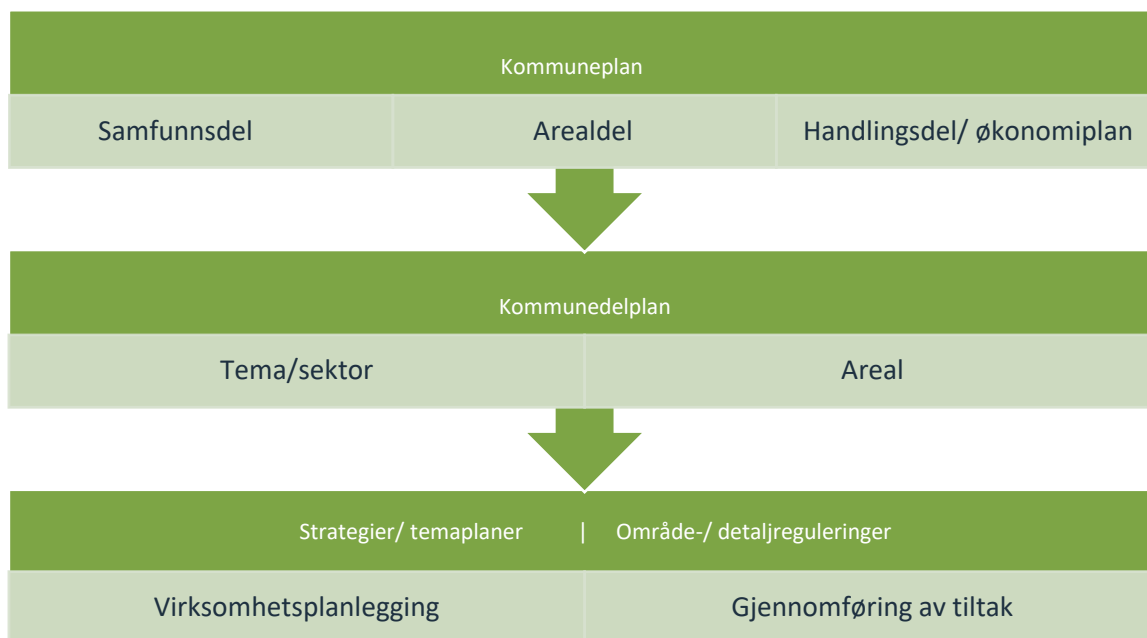
En «svak» samfunnsdel gir i seg selv dårlige forutsetninger for kobling mellom samfunnsdel og økonomiplan.

Figur: Hentet fra Asplan Viaks utredning om forholdet mellom kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan fra 2018.

1.3.2. Planhierarki og prosesskrav

De ulike plantypene i en kommune skal inngå i et planhierarki som tydeliggjør forankring av og sammenheng mellom planene. Den hierarkiske oppbyggingen av plansystemet som legges til grunn for kommunens planarbeid framgår av figur 2.

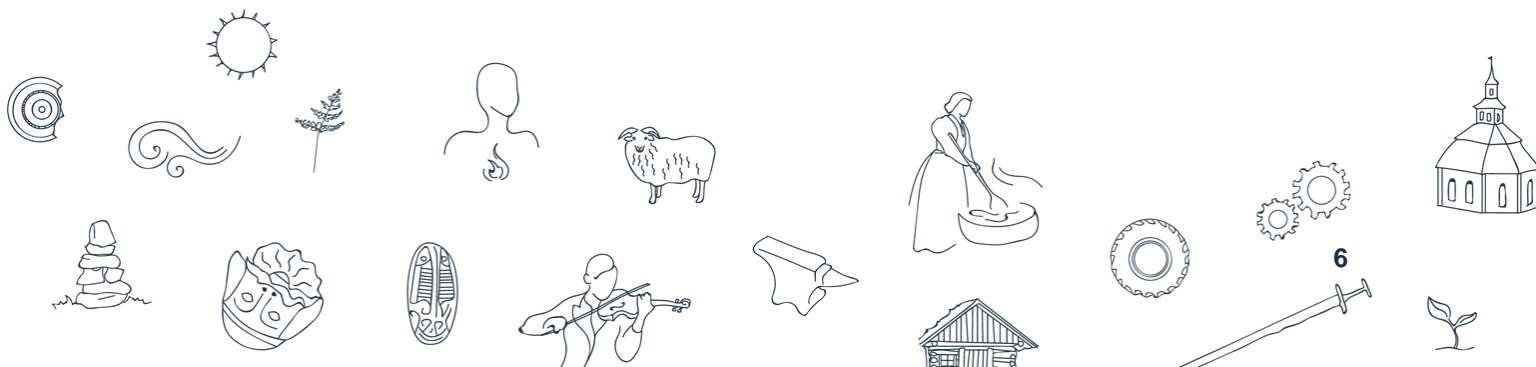
Figur 2: Hierarkisk oppbygging av plansystemet.

Øverste nivået er kommunens overordnede styringsverktøy, kommuneplan, med handlingsdel/økonomiplan. Kommuneplan, økonomiplan og kommunedelplaner skal behandles politisk. Strategier og temaplaner kan lages uavhengig om det finnes en dekkende kommunedelplan på området og uten formelle krav til behandling.

Virksomhetsplanleggingen har som formål å operasjonalisere mål og tiltak som framgår av de overordnede politisk vedtatte planene. Virksomhetsplanleggingen behandles ikke politisk utover det som kommer frem i handlingsprogram med økonomiplan.

Plan- og bygningsloven hjemler krav om planprogram for kommuneplan, kommunedelplan og reguleringsplaner. Planprogrammets funksjon er å avklare formålet med planarbeidet, planprosess med frister og opplegg for medvirkning.

I henhold til plan- og bygningsloven har kommunen et særlig ansvar for å sikre medvirkning i forbindelse med kommuneplaner, kommunedelplaner og reguleringsplaner. Høring og offentlig ettersyn av forslag til kommuneplan, kommunedelplaner og reguleringsplaner er hjemlet i samme lovverk. Høringsfristen for disse planene er minimum 6 uker. Krav om høring og offentlig ettersyn gjelder også ved rullering av kommunedelplaner og kommuneplanen. Kommunedelplaner skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år, og som skal revideres årlig.

Kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner er rettslig bindende, jf. pbl. §§ 11-6 og 12-4. Kommuneplanens arealdel fastsetter framtidig arealbruk for området og er ved kommunestyrets vedtak bindende for visse typer nye tiltak eller utvidelse av eksisterende tiltak. Slike tiltak må ikke være i strid med planens arealformål og generelle bestemmelser, samt bestemmelser knyttet til arealformål og hensynssoner. En område- /detaljreguleringsplan fastsetter framtidig arealbruk for konkrete områder og er ved kommunestyrets vedtak bindende for tilsvarende nye tiltak eller utvidelse av eksisterende tiltak.

1.4. Overordnede forventninger til kommunal planlegging

Nasjonale og regionale føringer skal i henhold til plan- og bygningsloven legges til grunn ved kommunal planlegging for planstrategien og kommuneplan.

1.4.1. Kommunens ansvar som planmyndighet

Kommunen er planmyndighet og har ansvar for å vedta samfunns- og arealplaner i henhold til plan- og bygningsloven. Det er en forutsetning at planene kommunen vedtar er innenfor rammene av gjeldende statlig politikk. Plan- og bygningslovens krav til planprogram, planbeskrivelse, risiko- og sårbarhetsanalyser og konsekvensutredninger skal sikre god kvalitet i kommunale planer og i planforslag som fremmes av private.

1.4.2. Statlige forventninger

Nye nasjonale forventninger til kommunal planlegging ble vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019. De nasjonale forventningene peker på oppgaver og interesser som regjeringen mener det er viktig at fylkene og kommunene tar opp i sin planlegging. De nasjonale forventningene fokuserer på følgende tema:

- **Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling**
 - FNs bærekraftsmål som grunnlag for regional og kommunal planlegging
 - Tydelig retning for samfunnsutviklingen
 - Effektive og kunnskapsbaserte planprosesser
 - God gjennomføring av arealplaner
 - Økt bruk av digitale verktøy i planleggingen
- **Bærekraftig areal- og transportutvikling**
 - Styrket knutepunktsutvikling
 - Mer vekt på regionale løsninger
- **Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve**
 - Åpne og inkluderende
 - Trygge og helsefremmende
 - Kvalitet i våre fysiske omgivelser
 - Levende sentrumsområder
- **Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet**
 - Næringsutvikling gir grunnlag for velferd
 - Et samfunn med lave utslipp, som er trygt og tilpasset klimaendringene
 - Attraktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdier
 - Ressursbasert næringsutvikling

1.4.3. Regionale forventninger og regionalt samarbeid

Fra 2020 er Oppland og Hedmark slått sammen til Innlandet fylke. Arbeidet med ny regional planstrategi for Innlandet fylkeskommune (Innlandsstrategien) forventes vedtatt høsten 2020. Innlandsstrategien redegjør for regionale utviklingstrekk og utfordringer, og vurderer langsiktige utviklingsmuligheter. Strategien skal også gi en oversikt over prioriterte planoppgaver på regionalt nivå.

Gjennom Innlandsstrategien prioriterer fylkestinget de største, mest komplekse og viktige utfordringene, som må løses med regionale planer som virkemiddel. Fylkespolitikkerne har vedtatt en visjon for Innlandet, som bærer i seg den felles historien, og peker samtidig på de mulighetene det nye fylket har:

"Et fylke med sterke røtter og store drømmer, med en ledende posisjon innen teknologi, industri, landbruk og reiseliv"

Sammen med visjonen vedtok fylkespolitikkerne fire satsingsområder:

Innbygger – Innovasjon – Inkludering – Infrastruktur

Satsingsområdene skal danne et godt grunnlag for mer tverrfaglig samarbeid og helhetlig politikkutforming med følgende visjoner:

Innbygger: Det skal være godt å bo, leve, jobbe og utdanne seg i Innlandet. Vi ønsker at flere skal flytte hit og tilbringtiden i fylket vårt.

Innovasjon: Vi skal ha vilje til utvikling, og skal lete etter bedre løsninger. Innovasjon, både i offentlig og privat sektor, skaper nye arbeidsplasser.

Inkludering: Vi skal bygge det inkluderende Innlandet og ferie mangfoldet. Alle skal kjenne tilhørighet og trygghet.

Infrastruktur: Vi må sikre grønn mobilitet, nye, arbeidsplasser og tilgjengelighet i et vidstrakt fylke. Derfor investerer vi i veg, kollektivtrafikk og digital infrastruktur.

1.4.4. Kommunereform

Inn i denne planperioden gjelder fortsatt kommunestyrets vedtak 14.06.2016 vedrørende kommunens holdning til kommunereform:

KST- 044/16: Vedtak: (19 - 0)

Sør-Fron kommunestyre viser til "Intensjonsplan sammenslutning av kommunene" (Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu kommuner), til arbeidet, utredningene og møtene som er utført/gjennomført, samt til den rådgivende folkeavstemmingen 22. mai 2016. I tillegg vises til regjeringens oppdrag til kommunene, de økonomiske garantiene som er gitt i den forbindelse, og til slutt til varslede endringer i inntektssystemet for landets kommuner.

Sør-Fron kommune vedtar etter en helhetsvurdering å gå inn for at kommunene Ringebu, Nord-Fron og Sør-Fron slås sammen til Midt-Gudbrandsdal kommune, og at den nye kommunen bør gå inn i en utvidet Lillehammer-region.

2. Planstrategi

Sør-Fron kommune har valgt å legge FN's bærekraftsmål til grunn for utarbeidelse av planstrategien. Dette er globale mål som ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. Men det globale er også universelt, og mange av hovedtrekkene i målene er lett overførbare til vår kommunale hverdag.

Alle målene er derfor viktige og danner en helhet, men vi har likevel valgt ut de delmålene vi mener er mest relevante for utviklingen av vårt lokalsamfunn. Av 17 bærekraftsmål, er det valgt ut fem mål som kommunen mener er de viktigste målene for å oppnå ønsket utvikling i kommunen. Det er målene 15 – liv på land, 3 – god helse, 4 – god utdanning, 12 – ansvarlig forbruk og produksjon og 11 – bærekraftige byer og tettsteder. Målene er listet opp i prioritert rekkefølge og vil danne ryggraden i kommunens videre planlegging og prioritering av ressurser. I tillegg kommer mål 17 som en overhengende paraply, der samarbeid er nøkkelen for å nå de andre målene. Bærekraftsmålene blir omtalt i kapittel 2.1.2 og i eget vedlegg.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

2.1. Nasjonale og regionale forventninger til kommunal planlegging

2.1.1. Innlandsstrategien

Innlandsstrategien er retningsgivende for kommunens planlegging. Fylkespolitikkerne har også lagt FN's bærekraftsmål til grunn i sitt arbeid med regional planstrategi, Innlandsstrategien.

Innlandet legger vekt på innbyggeren, innovasjon, inkludering og infrastruktur. Det skal være godt å bo, leve, jobbe og utdanne seg i Innlandet. Flere skal flytte hit og tilbringtiden i fylket. Fylket skal ha vilje til utvikling, og skal lete etter bedre løsninger. Innovasjon, både i offentlig og privat sektor, skaper nye arbeidsplasser. Vi skal bygge det inkluderende Innlandet og ferie mangfoldet. Alle skal kjenne tilhørighet og trygghet. Sikre grønn mobilitet, nye, arbeidsplasser og tilgjengelighet i et vidstrakt fylke. Derfor investerer vi i veg, kollektivtrafikk og digital infrastruktur.

Visjonen(e) i Innlandsstrategien gjenspeiler mye av de samme vurderingene som Sør-Fron har lagt til grunn for valget av sine FN-mål. Det gir et godt utgangspunkt for å planlegge i samme retning for framtiden som skal bidra til et bærekraftig samfunn.

2.1.2. FN's bærekraftsmål

Regjeringen forventer at kommunene legger FN's bærekraftsmål til grunn i planleggingen. Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. Bærekraftsmålene reflekterer de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.

Bærekraftsmålene er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030 og består av 17 mål og 169 delmål. Bærekraftsmålene gjelder for alle land i verden og har innvirkning også på norsk politikk – og lokalt i Sør-Fron kommune. Mange av målene er allerede oppfylt i Norge – og kommunen – men ikke alle.

Etter en vurdering og gjennomgang av samtlige av de 17 bærekraftsmålene, er det fire som skiller seg klart ut og som styringsgruppen for planstrategi og kommuneplanrullreing ønsker at skal danne grunnlaget for videre planlegging. I prioritert rekkefølge er det:

Bærekraftig bruk av våre felles ressurser er et viktig premis for langsiktig liv på land og fungerende økosystemer. Derfor har vi vurdert dette målet til å være ett av kommunens viktigste mål for videre arbeid. Bærekraftig matproduksjon kommer også igjen i dette målet. Landbruket i Sør-Fron er en viktig bidragsyter når det gjelder matproduksjon og beredskap. Dette ønsker kommunen å bevare og utvikle videre.

Sør-Fron kommune kan påvirke landforringelse gjennom planarbeid og saksbehandling. Et eksempel på dette er vilje til å bevare våtmarker fordi disse demper virkningen av flommer og tørke fordi de fanger opp vann og slipper det sakte ut igjen. Ved store nedbørmengder forsinker våtmarker vannet så flommen blir lavere enn ellers og reduserer dermed ødeleggelser nedstrøms.

Bevaring av økosystemer i fjellområdene er et av delmålene. Den viktigste årsaken til tap av biologisk mangfold er nedbygging av areal. Det er derfor viktig at kommunen framover veier utbygging opp imot hensynet til bevaring av fjell- og friluftsområder. Konkret for kommunen kan dette være hvordan og hvor man legger nye hytteområder, og om man skal fortsette utbygging av fjell- og friluftsområdene våre.

Et annet delmål er bærekraftig forvaltning av vilt og skog gjennom aktiv bruk og vern. Konkret går det ut på å ta hensyn til biotoper og leveområder for fugl og vilt i plansammenheng og i saksbehandling. Aktiv bruk og ressursutnyttelse fører til en følelse av eierskap, og derav en større interesse for å ta vare på våre felles ressurser hos en større del av kommunens innbyggere. Bærekraftig skogbruk er også et viktig virkemiddel i bidraget for å stoppe klimaendringene (jfr. bærekraftsmål 13). Bevaring av Lågen som en attraktiv fiskeelv er også et mål å ta med videre.

Klarer vi ikke å opprettholde «liv på land» og økosystemene våre – er ingenting annet bærekraftig.

Alle delmålene er i stor grad oppfylt i dagens kommunesamfunn gjennom oppdatert planverk. Det gjør ikke målet noe mindre viktig. God helse er grunnlaget for godt liv og bør tydeliggjøres inn i arbeidet med kommuneplan.

Kunnskap er avgjørende for å oppnå alle bærekraftsmålene og avgjørende for at folk skal kunne leve gode og meningsfulle liv. Godt utdanning innen alle yrker betyr at det kan gjøres bedre beslutninger i alle ledd som er bygd på kunnskap. Kommunen har derfor vurdert mål 4 til å være et av de viktigste målene i videre arbeid

Målet går ut på å sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre. Det handler om å gjøre mer med mindre ressurser. Vi produserer mye mer enn hva som er bærekraftig for kloden. For eksempel går en tredjedel av maten som blir produsert bort, uten å bli spist. Vi må senke forbruk og ressursbruk samtidig opprettholde økonomisk vekst og økt livskvalitet. Satse på grønne arbeidsplasser og næringer – og grønn matproduksjon. Konkret kan kommunen jobbe mer for å oppfordre bedrifter i kommunen til å sertifisere sine virksomheter (f.eks. Miljøfyrtårnordningen)

Målet går blant annet ut på å sikre allmenn tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris, og bedre sikkerheten på veiene, særlig gjennom utbygging av offentlige transportmidler. Styrke innsatsen for å verne om og sikre verdens kultur - og naturarv og allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom, kommer også inn under dette målet. For å oppnå suksess med de andre målene er vi nødt til å omstille og innrette samfunnet vårt på en mer bærekraftig måte.

I tillegg er mål 17 tatt med som en overhengende paraply:

Mål 17 Samarbeid for å nå målene: For å ha en mulighet til å nå målene og oppnå en ønsket utvikling av samfunnet, er samarbeid nøkkelen til suksess. For å lykkes med bærekraftsmålene trengs det nye og sterke partnerskap. Myndigheter, næringslivet og sivilsamfunnet må samarbeide for å oppnå bærekraftig utvikling.

2.2. Lokale utviklingstrekk og utfordringer

Sør-Fron kommune har en skriftlig oversikt over befolkningen sin helsetilstand og påvirkningsfaktorer både regionalt og i kommunen. Folkehelseoversikten rulleres årlig og skal være ferdig innen utgangen av august hvert år. Komplette revisjon av folkehelseoversikten skal være ferdig før arbeid med kommunal planstrategi settes i gang og danner dermed grunnlaget for videre planarbeid.

Hovedutfordringer fra folkehelseoversikten

Folkehelseoversikten 2019 gir en oversikt over utviklingstrekk og utfordringer i lokalsamfunnet. Med bakgrunn i funnene der, må kommunen legge vekt på følgende hovedutfordringer for folkehelsen i planarbeidet den kommende fireårsperioden:

Utdanning og inntektsnivå

Kommunen har lavt utdanningsnivå i forhold til landet, men på lik linje med de fleste kommuner i Oppland. Nivået på utdanning henger trolig sammen med den store andelen innenfor primærnæringen og bygg- og anleggsvirksomhet der det tradisjonelt ikke har vært vanlig med høyere utdanning.

Lavt utdanningsnivå kan føre til lavt inntektsnivå. Høy andel uføretrygdede kan også påvirke lavt inntektsnivå. I kommunen kan lavt inntektsnivå være en utfordring. Lavt utdannings- og inntektsnivå henger ofte sammen med fysisk inaktivitet og deltagelse i fritidstilbud. Årsaker til frafall i videregående kan være mange, men gode faglige ferdigheter i grunnskolen øker sjansene for å fullføre videregående opplæring. Hele utdanningsløpet må sees under ett for å unngå frafall.

Høy andel med fedme/overvekt

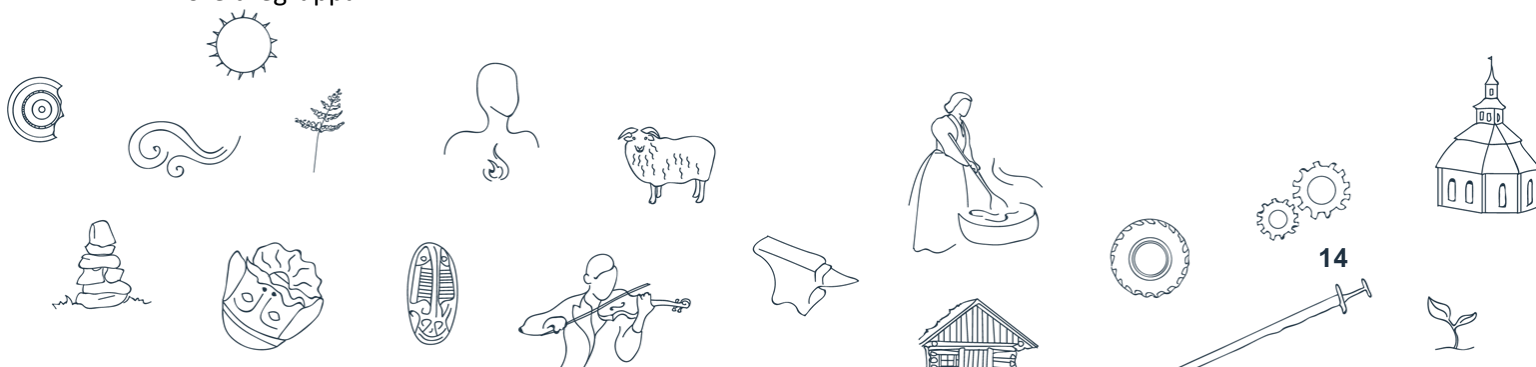
Kommunen har høy andel overvekt/fedme i forhold til nabokommunene og landet for øvrig. Det kan være ulike årsaker til dette. Statistikk påpeker at det kan være sammenheng mellom utdanningsnivå og helserelatert atferd.

Fysisk aktivitet og riktig kosthold er viktige faktorer for å opprettholde normalvekt. Nye tall fra 2019 viser at vi er inne i en positiv utvikling med mer fysisk aktiv ungdom. Kommunen har over flere år hatt tiltak i forhold til livsstilsendring gjennom Frisklivssentralen og FYSAK. Det er en stor andel elever som har buss eller blir kjørt til skolen. Det er et potensiale for at flere elever kan gå/sykle til skolen.

Tidlig alkoholdebut blant ungdom

17% av ungdommen (8.-10.trinn) sier at de har vært beruset i løpet av de siste 12 mnd ut fra Ungdata-undersøkelsen 2019. Det har vært en positiv utvikling med lavere prosent tall de siste årene, men tallet er fortsatt høyt. 21 % av ungdommen er usikre på om de får lov til å drikke av foreldrene.

Det har de siste årene vært satt ekstra fokus på dette og det har vært jobbet tverrfaglig inn mot temaet. Ressursgruppen for barn i risiko har ansvar for å se helheten og jobbe systematisk med ulike tiltak i kommunen, der et fokusområde er å jobbe med holdningskapende tiltak mot foreldregruppa.

Lave fødselstall

Befolkningsframskrivingen til 2040 viser en kraftig økning i andel eldre fra 20 % av innbyggerne i 2018 til 27 % i 2040 – på landsbasis ligger det på 21 % i 2040. I tillegg er det halvert antall fødsler i kommunen fra 51 fødsler i 1990 til 18 i 2017.

Fødsler er et tema som er underkommunisert i debatten om befolkningsnedgang i distriktene. Det er et enormt fokus på arbeidsplasser, næringsutvikling, landbruk og å få folk til å flytte «hjem igjen». Men å stimulere til at folk får flere barn er også viktig å ta tak i. De reduserte fødselstallene har fått – og vil fortsette å få store konsekvenser. Det ser man f. eks i debatten om videregående utdanningstilbud i Oppland. VVS vil være utsatt dersom ikke fødselstallet går opp.

Tjenestetilbud innen barnehage, skole, fritidstilbud for barn etc. vil gradvis måtte trappes ned. Det innebærer reduserte overføringer fra staten og tap av mange arbeidsplasser. Det er helt avgjørende å ta tak i denne problematikken nå – og ikke vente. Hvis man skal øke fødselstallet er man avhengige av å ha personer i kommunen som kan få barn – altså gruppa fra ca. 20-40 år. Det er fortsatt store fødselskull på 90- tallet som nå er i fruktbar alder. Dersom man derimot venter med å sette inn kraftige tiltak vil antall i fruktbar alder være redusert såpass mye at utviklingen antagelig blir irreversibel.

Man ser et bratt fall i fødselstallene fra tusenårsskiftet. Lykkes man ikke med å få økt fødselstallene innen ca. 10 år vil det derfor antagelig være for sent å kunne unngå en dramatisk befolkningsreduksjon i Midt-Gudbrandsdalen. For hvert år som går – reduseres antall som er potensielle foreldre.

2.3. Vurdering av planbehovet

2.3.1. Revisjonsbehov for kommuneplanen

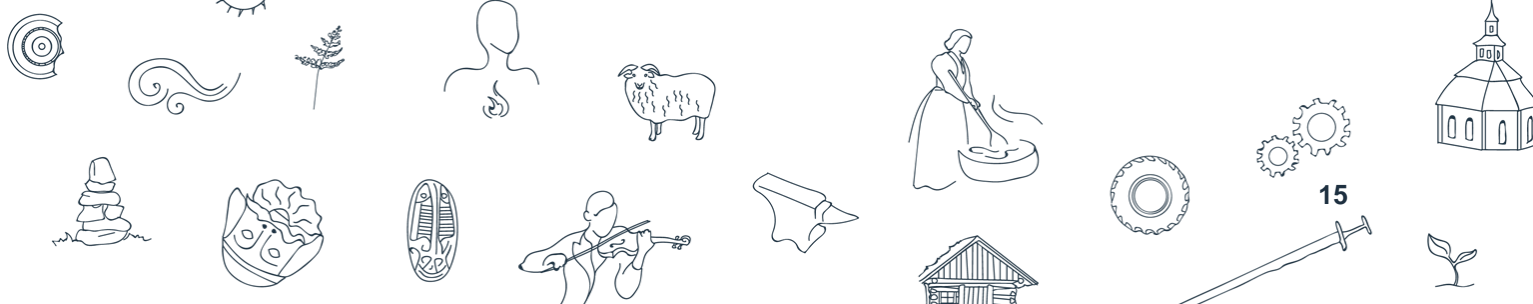
Planstrategien skal ta stilling til om kommuneplanen, hele eller deler, skal videreføres eller revideres. Kommunen kan i planstrategien beslutte om kommuneplanen skal revideres uten å gå nærmere inn på innholdet i revisjonsarbeidet. Konkretisering og fastsetting av tema for revisjon, opplegg for medvirkning mv. for revisjon av kommuneplanens to deler vil skje gjennom utarbeidelse av planprogram.

Nærmere om revidering av kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2014–2025 ble vedtatt 17.06.2014. Med bakgrunn i ønske om å integrere bærekraftsmålene i kommunens plan- og utviklingsarbeid, vil samfunnsdelen fra 2014 være et mindre egnet styringsdokument i kommende kommunestyreperiode. Samfunnsdelen i seg selv er et godt bilde på hva kommunen har hatt som fokusområder de siste årene. Med bærekraftsmålene som grunnlag, ser en likevel et behov for å «rydde» i dokumentet og konkretisere målene.

Det er ønskelig å videreføre oppbyggingen «slik vil vi ha det – slik skal vi gjøre det».

Samfunnsdelen skal også synliggjøre en arealstrategi. En arealstrategi er langsiktige, overordnede prinsipper for arealbruk, ofte veiledet av en kartskisse. Her kan kommunene gi tydelige signaler til mulige utbyggere om hovedretninger i utviklingen slik at man unngår unødig planarbeid i områder

hvor arealbruken ligger fast. Gjennomføringen av arealstrategien skjer på alle plannivåer, ved utforming av kommuneplanens arealdel, ved reguleringsplaner og i byggesaksbehandlingen.

Arealstrategien er et overordnet politisk vedtatt styringsverktøy. Dette innebærer at politikerne forplikter seg til å følge føringene ved behandling av fremtidige saker. Politikerne må drøfte de store linjene i samfunnet og ta standpunkt til prioriteringsrekker ettersom en vedtatt arealstrategi også er en beslutning om hvilke mål som skal prioriteres. Kommunens arealstrategi skal bidra til å sikre en helhetlig og langsiktig forvaltning av kommunens arealer. Strategien bør deretter drøftes og fastsettes i samfunnsdelen i kommuneplanen.

Nærmere om revidering av kommuneplanens arealdel

Arbeidet med revisjon av arealdelen baseres på videreføring av prinsippene for utbygging og bevaring i gjeldende arealdel, sammen med nye føringene som fremgår av samfunnsdelen med arealstrategi og andre overordnede planer.

En arealstrategi med tettere kobling mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel kan forenkle arbeidet med arealdelen, og tilrettelegge for strategiske diskusjoner om arealdisponering.

Arbeidet med revisjon av arealdelen skal gjøres med hensyn til andre vedtatte kommunale planer. Dersom det er vedtatte kommunedelplaner med definerte arealbehov, må det utredes forskjellige alternative arealer/lokaliseringer. Det må foretas utredninger av konsekvensene for samfunn og miljø, samt risiko- og sårbarhetsanalyser, der forslag til arealendringer utløser krav om slike jfr. plan- og bygningslov kapittel 4.

2.3.2. Handlingsdel og økonomiplan

Kommuneplanens handlingsdel for kommunens virksomhet og ressursprioriteringer rulleres årlig sammen med økonomiplanen. I dokumentet er kommuneplanens samfunnsdel styrende for hvilke årlige mål kommunen setter seg. Målene for kommuneplanens innsatsområder må konkretiseres i mest mulig tydelige og målbare mål i handlingsprogram og økonomiplan. Samfunnsdelen vil være under rulling ved budsjettarbeidet høsten 2020. Ny handlingsdel vil derfor først påvirke/ styre budsjettarbeidet for 2021.

2.3.3. Planoppgaver

En rekke planer har blitt revidert siste fireårsperiode. Kommunen har et godt og oppdatert planverk innen beredskap og helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, med jevnlig rulleringsintervall. Risiko- og sårbarhetsanalyser skal revideres når risikobildet endrer seg.

I denne planstrategien er handlingsplaner og virksomhetsplaner tatt ut i en egen administrativ oversikt. Planene som listes opp under er av strategisk/overordnet karakter og er de planene politikerne skal ha god kjennskap til.

Ansvar for alle planene tilligger rådmannen, og intern ansvarsfordeling som skissert under er kun veiledende. For å oppnå en bærekraftig utvikling er tverrsektoriell planlegging og samarbeid sentralt. På bakgrunn av funnene i folkehelseoversikten og økt fokus på bærekraftig utvikling, har kommunen behov for ajourhold av følgende planer (nåværende og kommende):

2.3.3.1. Beredskapsplaner

Navn på plan	Gjeldende plan fra	Planen skal vedtas i løpet av			
		2020	2021	2022	2023
Overordnet beredskapsplan (plan for kriseledelse)	2018		*		
Pandemiplan	2018			*	
Smittevernplan	2018			*	
Plan for helsemessig og sosial beredskap	2019				*

2.3.3.2. Planer innenfor ansvarsområdet til rådmannsstab

Navn på plan	Gjeldende plan fra	Planene skal vedtas i løpet av			
		2020	2021	2022	2023
Digitaliseringsstrategi	ny	*			*

2.3.3.3. Planer innenfor ansvarsområdet til kommunalsjef for levekår

Navn på plan	Gjeldende plan fra	Planene skal vedtas i løpet av			
		2020	2021	2022	2023
Helse- og omsorgsplan 2030	2019			*	
Verksemdplan for oppvekst 2018-2020	2018		*		*
Ruspolitisk handlingsplan 2018-2021 (mulig interkommunal ved neste rullering)	2018			*	

2.3.3.4. Planer innenfor ansvarsområdet til kommunalsjef personal og organisasjon

Navn på plan	Gjeldende plan fra	Planene skal vedtas i løpet av			
		2020	2021	2022	2023
Plan for næringsutvikling	2018		*		
Boligsosial handlingsplan 2017-2021	2018		*		
Plan for helse, miljø og sikkerhet	2004		*		
Plan for likestilling, inkludering og mangfold	-		*		
Kulturminneplan for Sør-Fron kommune	ny			*	
Kompetanseplan 2019/2022	2019				*

2.3.3.5. Planer innenfor ansvarsområdet til Midt-Gudbrandsdal landbrukskontor

Navn på plan	Gjeldende plan fra	Planene skal vedtas i løpet av			
		2020	2021	2022	2023
Kommunedelplan for energi og klima 2010-2014	2010		*		
Kommunedelplan for beitebruk i Sør-Fron 2014-2026 (oppdatering av besetningskart på østkjølen)	2015		*		

2.3.3.6. Planer innenfor ansvarsområdet til tjenesteområde for kommunalteknikk

Navn på plan	Gjeldende plan fra	Planene skal vedtas i løpet av			
		2020	2021	2022	2023
Utbyggingsplan VA Gålå	2009		*		
Trafikksikkerhetsplan 2018-2021	2018		*		
Hovedplan for vann og avløp 2015-2025 (revideres 2025)					

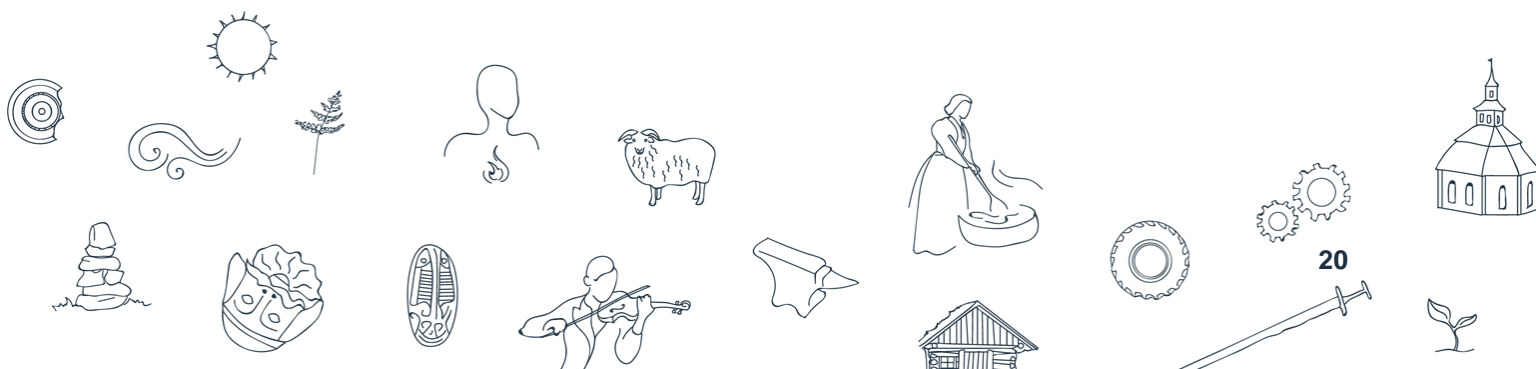
2.3.4. Interkommunalt plansamarbeid

Navn på plan	Gjeldende plan fra
Interkommunal handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2020–2024 (revideres 2024)	2020
Temaplan for idrett og fysisk aktivitet 2019-2022 for Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu (revideres 2022)	2018

I henhold til plan- og bygningslovens § 10-1 andre ledd skal kommunen innhente synspunkter fra nabokommuner, statlige og regionale organer i forbindelse med arbeidet med planstrategien. Dette kravet er oppfylt for denne planstrategien gjennom høringsperioden og innspill er innarbeidet før vedtak.

Ansvar for de interkommunale planene fordeles mellom kommunen. De interkommunale selskapene tar ansvar for sine egne planer. Sør-Fron kommune har administrasjonsansvaret for følgende interkommunale selskap:

- Midt-Gudbrandsdal Landbrukskontor (MGL)
- Frya renseanlegg (Frya RA)
- Fron badeland
- Midt-Gudbrandsdal flykningetjeneste
- Midt-Gudbrandsdal Pedagogisk-Psykologisk tjeneste (MGPP)

3. Vedlegg

Administrativ planoversikt for perioden (handlingsplaner og virksomhetsplaner)

Styringsgruppens vurderinger av FN's bærekraftsmål.

